

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

V. Calumniæ & mendacia Ioannis Caluini, & Theodori Bezæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

CAPVT V.

Calumnia & mendacia Ioannis Caluini, &
Theodori Bezæ.

NUNC de Caluini calumniis & mendaciis pauca quædam annotanda esse videntur. PRIMO igitur in 3. lib. Instit. cap. 4. §. 1. ad hunc modum Caluinus loquitur: *Sic sunt, Catholici, in externis exercitiis mordicus infixi, et nihil aliud ex immensis voluminibus colligas, quam Pœnitentiam esse disciplinam, & austeritatem, quæ partim domanda carni, partim castigandis puniendisque vitiis seruiat: de interiori mentis renouatione, quæ Veram vitæ correctionem secum trahit, mirum silentium.* Hæc ille. QUÆ sententia & iis repugnat, quæ continuò ab eodem auctore subiiciuntur, & apertum mendacium continet: sic enim ille in consequentibus loquitur: *De Contritione quidem & attritione, multus apud eos sermo.* At si de Contritione, & attritione multus apud Catholicos sermo est, quomodo de interiori mentis renouatione mirum apud eosdem silentium est? ad Contritionem enim propriè pertinet celebris illa Pœnitentiæ definitio, quam iisdem Catholicis idem Caluinus attribuit: *Antea acta peccata deslere, & desenda non committere.* Qui autem ita seridè peccata deslet, vt propositum certissimum concipiat animo, nunquam deinceps ad peccata redeundi, is profectò internam illam mentis renouationem acquirit, quæ veram vitæ correctionem secum trahit.

QUOD verò paulò infrà Caluinus subiicit, Catholicos leui cæremoniarum aspersione totam cordis amaritudinem sanare, noua calumnia est, & ipsius etiam Caluini testimonio refelli potest, siquidem paulò antè dixerat, Pœnitentiã apud Catholicos nihil esse aliud, nisi disciplinam, & austeritatem, quæ vitiis puniendis & castigandis seruiat. Quòd si apud nos eiusmodi requiritur in pœnitentibus austeritas; & Satisfactionis gratiã ieiunia, preces, eleemosynæ, peregrinationes, & alia id genus opera carni molesta, & laboriosa, & à Sacerdotibus indicuntur: quomodo non mentitur, qui hoc ipsum agnoscit, & tamen scribit, omnem cordis amaritudinem leui cæremoniarum aspersione sanari?

SECVN-

SECVNDO, ibidem Calvinus Doctores Catholicos singularis cuiusdam incitiæ arguere sibi videtur, quòd se torqueant, & impediant tribus quibusdam, alioqui facillimis quæstionibus, An vnus peccati Pœnitentia Deo placeat, vbi in aliis durat obstinatio; An pœnæ diuinitus inflictæ ad Satisfactionem valeant; An sapiùs iterari possit pro mortalibus peccatis Pœnitentia. SED ego nullum hæcenus legi, qui his quæstionibus impeditus teneretur: omnes enim continuò respondent, non placere Deo Pœnitentiam vnus peccati, nec veram pœnitentiam esse, vbi in aliis durat obstinatio; & pro certo axioma habent verbum illud Augustini seu quicumq; fuerit auctor, in lib. de vera & falsa Pœnitentia, cap. 9. *Quædam impietas infidelitatis est, ab illo qui iustus, & iustitia est, dimidium sperare veniam.* nec minùs consentiunt omnes, flagella à Deo immissa, ad Satisfactionem valere: id quæ contra Hæreticos negantes defendunt, vt videre est in Concilio Tridentino sess. 14. can. 13. nemo de ique Catholicorum est, qui dubitet Pœnitentiam priuatam (nam de solenni alia ratio est) toties iterari posse, quoties quis in peccatum lapsus fuerit.

TERTIO, ibidem Calvinus impudentè mentitur, cum ait: *Turpiter & impiè definiunt, non nisi de venialibus peccatis quotidie agi Pœnitentiam.* QUI enim, quæso, hoc definiunt? cur nullus citatur huius decreti auctor? Scribunt quidem Catholici, venialia peccata quotidiana esse, & idcirco quotidianam quoque de eis Pœnitentiam esse agendam: neque solum recentiores, sed etiam S. Augustinus id verbis apertissimis docet in lib. 50. homiliarum, homil. post. cap. 8. at non posse, & interdum etiam oportere de mortalibus peccatis toto vitæ tempore Pœnitentiam agi, nemo Catholicus definiuit. Et contra potius exstant multi veteres Canones, qui Pœnitentiam perpetuam pro certis criminibus imperant, & laudantur apud nos ij vehementer, qui ad expianda adolescentiæ suæ peccata, vel in Eremitio, vel Monasteriis toto vitæ suæ tempore durissimum vitæ genus complexi, Pœnitentiam agunt.

QUARTO, idem Calvinus in eodem capite §. 2. scribit, exigere Catholicos à pœnitentibus Contritionem aded iustam & perfectam, vt in trutina appendatur cunfiducia veniæ. & §. 3. id ipsum planiùs explicans, scribit Catholicos vel-

le, vt ea Contritio meritum fit remissionis peccatorum, eum tamen eam nemo habere possit: *Multum, inquit, interest, doceas ne emereri remissionem peccatorum iusta, & plena Contritione, qua nunquam defungi possit peccator, an eum instituas ad esuriendam, & sitiendam Dei misericordiam, etc.* SED Catholici non docēt, Contritione nos emereri remissionē peccatorū, ac per hoc nec illud docent, debere in trutina appendi cum fiducia veniæ, doloris acerbitatē: audiunt enim Catholici omnes Synodum Tridentinam disertis verbis concionātem, nihil eorum quę iustificationem præcedunt, mereri gratiam iustificationis, & idē gratis per Christum homines iustificari, sess. 6. cap. 8. Itaque Contritionem dispositionem esse volunt Catholici, non meritum remissionis peccatorum.

QVOD etiam Caluinus obiter dicit, nunquam posse hominem defungi iusta, & plena Contritione; & neminem esse qui ex doctrina Catholica de Contritione vel non sit ad desperationem adactus vel simulationem doloris Deo pro vero dolore non opposuerit; mera calumniæ sunt. Nam etiam si fidei certitudine sciri non posse Catholici doceant, perfectam ne Contritionem habuerimus, an imperfectam: tamen perfectam haberi posse, & à plurimis re ipsa haberi docemus: neque vllum nouinus qui ex hac doctrina ad desperationem adactus sit, aut simulatum Deo dolorem pro vero dolore obtulerit. Sed frustra contendimus, cum aduersarius sola sua affirmatione contentus, nullos testes adhibeat.

QVINTO, in eodem cap. §. 16. 17. & 18. calumniatur doctrinam Catholicorum de enumeratione peccatorum in Confessione faciendā: ac tandem addit, rem impossibilem ab illis præcipi: *Dicam, inquit, in summa, qualis lex illa fuerit. Simpliciter est impossibilis.* SED calumniam hanc esse nemo negabit, qui libros Catholicorum, aut certè Concilium ipsum Tridentinum, sess. 14. cap. 5. legere voluerit. Neque enim omnia omnino peccata enumerari oportere lex nostra iubet, sed ea solum, quæ post diligentiam in examine positam, menti occurrerint: diligentiam autem moralem intelligimus, qualem in negotiis grauioribus adhibere solemus.

Quid, quod hoc idem eodem in loco ipse idem Caluinus docet? nam Deo peccata confitēda esse dicit non solum generalim, sed etiam singula: *Quid? inquit, ergone confitēda non*

sunt

sunt singula delicta? ergo nulla confessio Deo accepta, nisi duobus istis verbis conclusa, Peccator sum? immò vero danda potius opera, & quantum in nobis est, totum cor effundamus coram Deo, nec modò nos peccatores esse, sed quanta sit, & quam varia peccatorum labes; tota cogitatione recognoscamus non modò nos immundos, sed qualis, & quanta, quamq; in multis partibus nostra immundities; non modò nos debitores, sed quantis debitis gravati, & quot nominibus obstricti; non modò vulneratos, sed etiam quam multis, & lethalibus plagis saucij simus. Ac ne quis ei obiiceret, id omninò fieri non posse vt singula peccata Deo confiteamur, adiungit: Hac tamen recognitione, cum se totum peccator coram Deo effuderit, serio ac sincerè cogitet plura adhuc restare, ac profundiores esse malorum suorum recessus, quam quos penitus excutere possit: atque adeò exclamet cum Davide: *Errores quis intelligit? ab occultis meis munda me Domine.* Hæc ille. Sicut igitur ipse non existimat legem esse impossibilè, qua iubemur singula peccata Deo confiteri, quia non tenemur id facere, nisi quantum in nobis est: ita nõ debet legem impossibilem iudicare, qua iubemur singula peccata sacerdotibus confiteri, quia non tenemur id facere nisi quatum recordari possumus; & de reliquis cum Propheta supplicare debemus, ac dicere: *Delicta quis intelligit? ab occultis munda me Domine.*

SEXTO, idem Calvinus in eodem cap. §. 25. rursus mentitur, nos docere, veniam peccatorum meritis acquiri: *In hanc summam, inquit, recidunt omnia: nos quidem à Dei clementia delictorum veniam impetrare, sed intercedente merito operum.* Et infra §. 26. *Verum, inquit, qua sunt peruersitate, & peccatorum remissionem, & reconciliationem fieri semel dicunt, cum in gratiam Dei per Christum in Baptismo recipimur: post Baptismum resurgendum esse per satisfactiones.* Quid facias huic calumniatori, qui dedita opera sententiam Catholicorum perperam exponit, vt odiosam reddat? quod enim Catholici dicunt, satisfaciendum esse pro pœnis temporalibus, quæ post reconciliationem cum Deo, & culpæ ac pœnæ æternæ gratuitam remissionem, aliquando restant; id ipse trahit ad meritum reconciliationis. Tantùm autem abest, vt Catholici sentiant, reconciliationem acquiri meritis satisfactionum, vt etiam doceant neminem posse Deo satisfacere

faccie

facere, nisi reconciliatum. Ac vt intelligas, lector, Calvinum non ignorantia, sed malitia peccare, legas §. 29. & 30. eiusdem capituli: ibi enim fatetur, Catholicos non referre satisfactionem ad reconciliationem, siue, quod est idem, ad culpæ remissionem, sed solum ad expiandam pœnam, eamque temporalem: *Fingunt*, inquit §. 29. *sibi distinctionem culpæ, & pœnæ: culpam remitti fatentur Dei misericordia, sed culpa remissa pœnam restare, quam per solus Dei iustitia postulat.* Et §. 30. *Scio*, inquit, *subtilius adhuc ipsos elabi, dum inter æternam pœnam, & temporales distinguunt.*

SEPTIMO, idem Calvinus lib. 4. Institut. cap. 19 §. 16. cum docuisset Catholicos multum laborare, & sudare, vt Sacramentum in Pœnitentia inuenire possint, indicat eis, in Absolutione Sacerdotis multò speciosius, & facilius Sacramentum constitui potuisse, quàm in actione pœnitentis: & miratur cœcitatem Scholasticorum, qui hoc non aduerterint: *Sane*, inquit, *hallucinati sunt plusquam pueriliter, & cæci in sole fuerunt; qui cum multa difficultate æstuant, rem planam ad eò, & cuius obuiam non perspexerunt.* Hæc ille: qui quidem impudentius mentiri non poterat, nisi fortè nullum Scholasticum legerit. NAM ex Scholasticis Scotus, Oham & Gabr. in 4. sentent. dist. 14. Sacramentum Pœnitentiæ in sola Absolutione constituunt: ceteri omnes actus pœnitentis, Confessionem, Contritionem & Satisfactionem, partem Sacramenti huius esse volunt, sed non absq; Absolutione, quam Sacramenti formam, ac per hoc primariam Sacramenti partem esse docent. Itaque quod nulli in mentem venisse Calvinus fingit, omnibus in mentem venit: & ipse planè hallucinatus est plusquam pueriliter, & cæcus in sole fuit, si libros Scholasticorum legit, & rem planam ad eò, & cuius obuiam non perspexit.

OCTAVO, idem Calvinus in Antidoto articulorum Parisiensium, artic. 3. introducitur Catholicos ita loquentes: *Quantum verò pertinet ad Confessionem, notandum est, quòd materia sit de iure diuino, forma autem de iure positivo.* Et paulò infra dicit, formam superinductam ab Innocentio Pontifice, qui statuit confitendum esse proprio Sacerdoti. Denique fingit sententiam esse Lutheranorum, & Catholicis contrariam; Nos reconciliari gratis per satisfactionem Christi. *SEN*
ha

hæ meræ sunt imposturæ: nam neque vllus Catholicus docuit formam Confessionis esse de iure positiuo: neque formam Theologi vocant, confiteri proprio Sacerdoti, cùm forma sit, omnium consensu, verbum Absolutionis: neque Innocentius instituit confitendum esse proprio Sacerdoti, sed explicuit, iure diuino non conuenire potestatem Sacramenti huius administrandi, nisi iis, qui iurisdictionem in alios habent, quales sunt proprij Sacerdotes. Sententia autem illa, Nos reconciliari gratis per satisfactionem Christi, non modò nobis contraria non est, neque absurda Catholicis vllis videtur, vt Caluino fingere placuit, sed anathema dicimus iis, qui illam negare voluerint: neque Caluinistæ proferent vnquam testimonia Doctorum Catholicorum, qui ea dicant, quæ nobis Caluinus imposuit.

Similia mendacia habet etiam Theodorus Beza in sua Confessione, cap. 7. art. II. vbi de Pœnitentia Papistarum differit. PRIMO, affirmat Catholicos non tam esse medicos, quàm carnifices crudelissimos animarû, quod in omnibus adultis requirant, vt necessaria ad salutem, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, sed aut re ipsa, si potest quis ea præstare, aut certè in voto, ac desiderio. Quæ autem crudelitas est, exigere desiderium confitendi, & multam impostam adimplendi?

SECUNDO, affirmat exigi à nobis, vt perfectè tria illa præstentur: quod esse videtur promptum iter ad desperationem. AT non exigimus perfectè, nisi quatenus vires humanæ à Deo adiutæ se extendunt; neque enim requirimus confessionem, nisi eorum peccatorum, quæ memoria tenentur, neque multam imponimus, nisi quam vnusquisque facillè ferre possit. Itaque in tam prono itinere ad desperationem nullum vidimus vnquam desperâsse.

TERTIO, affirmat in his tribus non ponere remissionem peccatorum, insigni cum Christo contumelia. AT quæ contumelia Christo esse potest, si dicamus, meritum passionis eius veram esse, atque vnicam peccatorum medicinam, eamque applicari per verbum Absolutionis iis, qui per Contritionem & Confessionem, ac satisfaciendi propositum ad eam medicinam recipiendam ritè præparantur? Vel si hæc contumelia est, cur non erit etiam contumelia, si quis dixe-

Ccccc

rit,

rit, Baptismum aquæ lauacrum esse regenerationis? vel, in eo lauacro positam esse remissionem peccatorum, quòd per id lauacrum applicetur nobis Christi meritum, quo peccata donantur?

QVARTO, affirmat doctrinam Catholicorum de Contritione, blasphemam esse, quòd eam, partem esse velimus Satisfactionis pro nostris peccatis coram Deo, atque ita transferamus ad homines, quod vnius Christi proprium est. At non hoc docent Catholici, neque enim propriè satisfieri posse credunt pro culpis in Deum admissis, quasi Contritio iustum precium sit, qua offensionis atque iræ diuinæ satisfiat: solùm enim iustificatos, atque amicos Dei per Christi meritum factos, docent, pro temporalibus pœnis posse ac debere satisfacere. Sed aduersarij nostri non laborant, vt Catholicam doctrinam intelligant, sed id solùm quærunt, vt quouis modo eam reprehendant, ac in inuidiam vocent. Sed de his hætenus.

CAPVT VI.

Calumnie & mendacia Martini Kemnitij.

NUNC tandem ad calumnias, & mendacia Kemnitij veniamus. PRIMVM, vt se ac suos à Nouatianorum hæresi asserat, illorum sententiam perperam exponit: sic enim loquitur in 2. parte Exam. pag. 900. *Nequaquam sumus Nouatiani, qui semel iustificatis, si post Baptismum lapsi essent, omnem spem veniæ, & reconciliationis cum Deo vel prorsus negabant, vel in dubium reuocabant, etiamsi rursus conuerterentur, & Pœnitentiam agerent.* SED non fuisse hanc Nouatianorum hæresim, multis argumentis probare possemus, si opus esset: verùm Kemnitius hoc labore nos liberauit. Nam paulò infra pag. 902. refert ex historia Tripartita, quæ fuerit Nouatianorum opinio his verbis: *Merito improbatum Acesij Nouatiani dictum, qui in Tripart. lib. I. cap. 13. ad Constantinum Imperatorem inquit: inuitandos quidem lapsos ad Pœnitentiam; spem verò remissionis non à Sacerdotibus, sed à Deo solummodo expectandam, qui solus potestatem habeat remittendi*